

Nr. 31.

Brasovu, 15. Aprilie 1861.

Anul XXIV.

TRANSILVANIA.

Brasovu, 24. Aprilie n. De astăzi Gazet'a Transilvaniei închită și mai ești că diurnalul oficiosu, în urma emisului c. r. guvernă din 3. Aprilie an. c. Nr. 1380 / 8—8, și pe viitorul ei va ești totu în acelui costum imbracată, care e mai caldurosu pentru corpul nostru naționalu, pentru binele și fericirea viitorului lui, și carei năstre pătrice și pentru drept'a infratire cu națiunile colocuitore; spiritul ei va fi spiritul pacii, alu infratirei pe baza adevărului, a dreptatei și egalitătei, spiritul legalei aperari in contra asupririlor neomenosae, și tari' lui va combate totu pasulu neconstitutionalu, totu minciună și faciari' constitutionala, totu eschismulu și totu rugin'a egoismului celui atraciosu și a intrigelor de clica, care se latiescă in calea fericirei comune, cu unu cuventu, ea 'si va continua misiunea s'a in culariană consciinție, de care s'a condusu, se conduce și se va conduce redac iunea ei, pana candu va fi protegeata de caldur'a și ajutorul solidarul alu fratilor de luptă pentru reuniunea națiunei la lumanul dorit, la respectarea dreptelor ei pretensiuni și prin aceasta la actulu imbraciosiarei cu celelalte națiuni colocuitore, pe catu se poate mai solenelu. Asia fratilor inainte! Luptă constitutionala se o primim si unulu fația cu o mie, ca dreptatea, ea dreptatea ne ajuta la victoria, déca nu adi, mane.

Congregatiunea marcala in districtulu Fogarasiului.

(Capetu.)

Dupa publicarea conclusului in privitua limbei se sculă unu român renegatu cu cuvintele, ca nu'i bine, nu'i dreptu conclusulu s. a. caruia ei reflectă Du. capitanu: ca Domnialui ne deschidiendus gura pana acum postesce ca presiedintele sei și sciutu și opinionea Domniei sale. — Acestea iau fostu destul că se laca.

Acum trecu cu desbatere la punctul de alegerea membrilor comitetului seu a reprezentatiunei districtuale, și dupa propunerea D. pretorului Pascariu, că numerul membrilor se fia 100, fiindu ca districtul prin incorporarea satelor graniciere au crescutu tare, și asia numai prin 100 membri se potu reprezentă de ajunsu totu clasele și interesele.

Se sculă eara numitulu renegatu cu gura mare, ca congregatiunea nu e legală, fiindca orasienii nu sunt toti invitati, precum nici toti posesorii mari, că Mikes, Teleki, Bruckenthal etc.

Audi colo! — Dela 12 pana la 4 ore dupa prandiu iau fostu legala congregatiunea, și acum de odata se prefacă in illegala. Illust. Sa Domnul capitanu ei recită totu procesulu convocarei, recunoscutu si de Escel. Sa b. Kemény de bunu și potrivit cu instructiunea. Advocatulu Fülep inse declară, ca in contra procedurei Du. capitanu nu are nimicu, ca e amesurata instructiunei, dar' elu nu recunoscă pe ins'a instructiunea de legală, fiindca auctorulu ei, cancelariulu e illegalu, ba in urma si denumitorulu acestuia; cu o vorba lui dela Imperatulu pana la congregatiune totu ei sunt illegale, si la unu actu negala nu poate luă parte.

Domnul capitanu 'lu facă atentu, ca ce vorbesce, — ca Domnialui prin saptă luandu parte la desbateri au recunoscutu legalitatea congregatiunei, de altintrele aici nimeni nu s'a adusu cu sila si nici se tiene cu sila, fara bine se observe siacine, ce face si ce incercă, nu cumva prin asemenea sapte se arunce patria in man'a anarchiei. —

La aceasta se sculă Fülep cu ceialalti magiari, afara de D. Jakab György, si cu cuventulu, ca ei nu voru a lua parte mai incolo, esira din congregatiune fara de a conturba linistea.

Acuma se luă la desbatere obiectul propusu de D. Pascariu si in urm'a se desipsa numerul membrilor reprezentantiei la 100; si dupa aceea D. capitanu apropienduse săra incheiată adunarea, si incunoscintia poporului, ca in dim'a urmatore la 9 ore se voru continuă lucrările; poporul se departă in cea mai solidă linisice.

Ei dar' acum manevrul de săra si din năpte aceasta este interesantu.

Săra au adunat fratii magiari pe mai multi dintre boerii români in casină magiara, le dedera de beutu peste mesura si invatandu, ca pe Domnii ei de romanu pentru aceea iau pusul Imperatulu, că se insiele poporului, că si de aci incolo se remana stempelele, si tabaculu totu asia cum sunt, si totuodata leau pusul si o chartia inainte spre subscriere, dicundu, că este una instantia, că se incetează monopolele s. a.

Iată năpte se facura mai multe inciunții. Illustratatei Sale Domnului capitanu despre fapt'a aceasta ordinara si urtu caracteri, zatoare.

In 17. poporul era adunat in ordine, vinu si fratii magiari ce parăsira eri congregatiunea. Dn. capitanu deschise adunarea descrezindu celesa o iau inciunția in năpte trecentu.

Dupa aceasta se citi si verifică protocolul din 16. si fr. magiari si inciunții proteste, le si dedera in scriu. — Aici cauta se te prinda mirorea, ca boerii nostri in locu de a subscrive protestul in contra monopolelor, subscrise protestul in contra limbei romane de oficio, fara de ce act ce facă in betia. Si inoa fratii magiari, cari au scrisu numele (fiindca ei mai toti nu sciu scrie). Illustr. Sa se reflectă, ca această endatoria unui jude incuizitoriu, fara se pote ca lucrul va ajunge pana la judecatoria criminale, si atunci se voru intreba cei subscrisi.

Dupa verificarea protocolului fratii magiari, cari nu recunoscera congregatiunea de legale, său departatul că si eri, inse acuma mersera dupa ei si hoierosii aceia pe carii li tractară totu năpte, fiindu inca si acuma ametiile de beutura, si fiindca asia era instruiti, că se se slina de nemesis magiari, ca apoi totu le voru castigă.

Acuma congregatiunea pasă la alegerea orelor 100 membri ai reprezentantiei districtuale, si fiinduse si aceasta, Illustr. Sa D. capitanu supremu multiam celoru de față pentru portarea acea solidă din aceste 2 dile, si dupa ce i se multiam Illustr. Sale si din partea poporului pentru conducerea cea intelectă, Illustratatea Sa incheiată adunarea. Dupa aceasta se aduse una bute de vinu si se petrecu totu intre poporu.

Săra dede Illust. Sa ună masa stralucito, la carea fura invitati funerarii din siacare națiune. —

NB. Totu ne sosi scirea ca boerii romani, cari subscrise protestul magiarilor, desceptanduse din betia si audiindu, că ei ce au subscrisu, se gatescu se căra incuizitione criminale in contra acelora, cari iau insielatu.

Totu audim, ca in urm'a protestului magiarilor din Fogarasiu, o mana de omeni, vine Dn. Coss. Alduleanu că comisariu investigatoriu, si denumirile oficialilor se facura din partea D. capitanu supremu. — Romanii sunt in forte mare incordare si nice scirea dela Vien'a, ce linistesce pe romani in privitua drepturilor nationale, nu i pote mulcomi de ajunsu. — Se astăpta cu mare nerebdare, că ce dreptate se ieșă la lumina in districtulu romanesco. —

Cincu-mare, in 20. Februarie 1861.

Eri sosindu s. comite b. Salmen aici — intre altele — vorbi si la romani in limb'a loru, le recapitulă favorile ce gustara suptu regimile sasescu antemartiale neutandu a'i face atentu, ca unul dintre bucurile constitutionali totusi le lipsi, adeca reprezentantii in oficie si comunitati, apoi i asicură că la acum reabilitat'a restaurazione a vechilor institutiuni si ei voru fi tractati pre basea egalei indreptătiri si a fratietatei, invenindu totuodata asa face cunoscuti candidati pentru oficie de ginte a s'a, cari inse se aiba cerintele legali dupa punctele regulate, si le promise, cumca nesimilitu pre acestia ei va respecta la candidatiune.

Lasamn totu alte la o parte si amintim numai acestea: Romanii dupa invitatiune a săra dedera Domnului comite de candidati pentru oficie de scaunu pre singurii romani, ce au activat cu bravura in giurul acesta: D. Ioane Codru si Spiridonu Feti si fura asecurati ca voru si respectati.

Totu la candidatiune astăzi D. Codru fiindu propusu de consulul dupa intaturarea unui protestu de principiu; (nefiindu juristu nici posessionat in marginile scaunului), cu voturile, dupa cum se presupunea securu (fiindu dintre 44 de deputati numai 4 romani) remase in minoritate si se bucură numai de unu caru de complimente de cele mai cu coda.

Jude regiu se alese dura Domnului pretore locale Fr. Eitel, jude de scaunu J. Welther, consulul Fridericu Schmidt, asesori consiliariu din Orestia C. Kaufmann si A. Capesius, toti barbati vrednici, dura ore cine ne va suplini pre Codru! --

Romanii ba si sasii ilu voru dori, pentruca dupa activitatea lui se vedu urme fericitoare.

Se nu credem altoru referade minciinose despre decursulu restauratiunei de aici. —

J. M.

**De sub cetatea lui Gelu din 18. Aprilie 1861.
Comitatulu Clusiuui.**

Кредѣ, кѣ публіквалѣ романѣ се інтересѣзъ а шті деонре
дтаргутателе Іспте вербale дитре ромънї, ші таіарі ла ad-
пъріле дн зілеле треквте імпровісіонате дн Клажѣ — капітала
Трансільваніе — пептрѣ ачееа пе сквртѣ ле реферѣтѣ дн вр-
тътбреле:

Тотъ дн ачееаші зи днпъ amézъ-zи аз цинтъ о конференцъ прелімінаріз посесорії din komitatъ вл Казжылі съб пресидепеа комітелісі съпремъ, дн каре тотъ маі съсъ indigittatele обієнте benindъ съб пертрактаре, D. протопопів тотъ днитр ачела днде-лесъ а ворбітъ, апърѣндъ къ тóтъ търія de спірітъ какса naqisnei постре.

Дн конференца ачёста с'а хотържтв а се конкізта пе 15. Апріле комісіонеа першапенеа квіт о пътескѣ, ші ачел а се дн-
тречі прін D. супремѣтв коміте ші кв романі, дн каре таі дпнайтв
пътмаі пътеле алорѣ треї романі din класа пеквялъ се афла дн-
скрісе, аша с'а ші Фъкватв.

Пе 15. Апріле ап. к. о'аѣ ші здѣшнѣ чеї кіѣмадї — дѣпъ волпічів — а ізатѣ парте la komicisne din Франції mariaprі престе 200; dintre noї romanii ка la 50 de ѿмені даръ піче ачеотія ны аѣ венітѣ тої din кавоъ, къ тімпвлѣ аѣ фостѣ скрѣтѣ ші впні dintre джоніші піче къ аѣ прімітѣ авіоареа. — Пп 14. Апріле пе дѣпъ амѣзъ-зи ла 4 ѡре Dn. протопопѣ Негрѹшів а копвокатѣ пе тої Domnii inteligenї din Клужъ, dimpreunъ къ пе чеї венії де пе сate din комітатѣ ла каса парохіалъ спре а се коповлта dec-
pre aqendele dn komicisnea de комітатѣ пе zisa вртѣтбрѣ ді-
пъндѣ. —

Амъ фостъ adgnajl днтр'єпъ пътеръ de 50 inшї, ла тіжло-
кълъ консултърілоръ постре веніръ доi днтре шагнадї Гр. К. ши

З. шілд рягаръ пе D. протопопъ, къ de не ва фі къ півчере, з тої се терцемъ дп отелялъ національ, unde'сі аднаці таңлаші поссорії din комітатъ, ка се не консвѣтімъ лаолалть de пре аңделе ла комісіоне, dintre ai поштрі aă терсі да ачес конференцъ прелімінаріз ка la 15 iunii, аічі dкін о конференце фатіліаре din касое моментісіе с'а фъкагъ діовоіре дптре поі фрації таңіарі, ка комісіоне інтерімаль а комітатіхі суб конд. дівпіле, че дп zіва үртътбore Dn. протопопъ леа четітъ дп фа комісіоне, се пшескъ дп аптівітате. — Дп 15. Авріл adi піндасе комісіоне ла каса комітатлағі, ны штімъ днаадінсіз о din квріосітате de a азі челе, че се лакръ дп комісіоне, timazріз c'аă аднатд о шылдіме dintre фрації таңіарі, дпкъ тіпері ұлвъдьчеі, дп кътъ с'а дпплатт салопылъ, кътъ dintre поштрі тай къ ны aă штіттъ дінгра de кътъ врео doi; D. протопопъ Негрділ абеа фъканд'ші локъ пріптре decime а ажнасі дп nainte, unde а ціпятъ о квріосітате енердікъ, a deckoperіт bкк ріа че о аветъ поі романії, къ дінп атътса сұфериңде греle, пънь ачі се дпкъркасеръ аснпра не, ні се івескъ зиоріле конотіті дівпіе, ші а еспріматт сперанда, къ фрації таңіарі үртънді im пылсаялъ спіріттілі ші ценізлі евлакі ачестіл лакінатт, къ фапі воръ се добедескъ фадъ къ поі романії, къ 'сі дптрэ адеверд ачівітірі ші лаптътірі пептрэ лібертатеа національ, de кари се о пінтеекъ а се лауда дпнайтіа лаtе, ші пріп үртаме воръ кон лакра, ка дптрэ баріереле консгітціоне фіештекаре націоне це петікъ біне терітатт de патріз се'ші афле паладілъ de аперар алъ літвеі ші алъ націоналітъде сале; іа солічітатт, ка дп тóт ағжеріле че ціптезъ ла дпнайтареа біпелікі коміон, ші проспе рапреа патріеі се'ші іе de debicъ пріпчіпілъ чеlъ фндаментал алъ ферічіреі атът лаtешті кътъ ші ачелей егерне проповідат de тънгітірілъ пострэ Ісюз Христосъ „че діс ны'ці плаче, атъя ны фаче“ — devі даръ се фік кътъ поі сінчері ші драпці пептркъ пытai суб ачесте kondіcіони ne вотъ пытб афла дп старе ші deodать ші ресолвді de a ре'ноі къ жаңръттіл прітевзіл а-кодд de фръдістате къ джпши.

Дыпъ фініреа ворбіреі са'е са рогатѣ de комісіоне, ка се' деіе ієртаре сире а фаче квпоскѣте dopinде ле romanілорѣ din а- честѣ комітатѣ, каре леа ші deckoperітѣ дып фаца комісіонеі, по- гъндзсе ка ачеле din кввѣптѣ дып кввѣптѣ съ се іеø ла прогооколѣ. — ачі престе пыпктеле ачестора dopinде с'а ескатѣ o dicпgтe ацеръ, даръ къ кввенітѣ modectів, пымаі кътѣ впшлѣ dintre фрп- ташї mariapl о класыль din 8ртъ а потат-о de революціонаръ. — D. протопопѣ аѣ аператѣ тóте пыпктеле къ тóть пытереа къ- вѣптуялї.

Домпвлъ коміте с. дете ұн ачестъ зи 8п8 прѣнзъ диплома-
тикъ, ла каса комітатылъ — с'а8 pedikatъ тоасте — D. прото-
попъ ұн літба ротанъ пептръ Dn. коміте супремъ, — пептръ
ғифръшіреа къ Фрації mariapI ші национа mariapI, пептръ комі-
теle с. din Красна, — өаръ сёра с'а Фъквтъ супремълъ коміте
серенадъ, ла каре амъ конферитъ mi 18а8 парте ші поі ротъні,
Длъ протопопъ Негрдціш іа үинстъ о квьптаре ентсіастікъ ұн
літба ротанъ, Фъквндымъ атентъ ла даторійле, челе аре de ұн-
плінітъ фадъ къ поі ротъні. Ұн ачестъ літбъ іа респунсъ ші
коміте супремъ асігуръндылъ пе Dn. протопопъ къ ұнтра тóте
ва пъзи дрепгатеа ші ва коплакра, ка ротаніл ұнтокта се фіз
denominъ ұндрептъділі, ка Фрації mariapI?

În ziua săptămână a decesului său în 16. Aprilie mai ținute și că ceață personală a decesului său a candidați prin o comisie specială menită, în aceeași zi de ținute, că care a preleștește D. protopopul și înainte de între ei poartări mai înainte în formată, că înainte de între candidați și că înainte de 1848, mai că deosebitoare prin neomenișca purtare față că romani, și totdeauna rogață, că se facă acasă a chestorii ecclaziile, apromitându-i că față adunarei la vorbă sprijinii, și înăuntrul de cărțile datoriei a cărui face ecclaziile acasă mai târziu, dar că se vezi? Înăuntrul că adevărată ministrată? D. Teod. Popescu protopopul Košoknei (Koloș) că protestă că pedicații acasă Negrui și rechercările sălăjene, că se dovedesc că așa, că și că ministratul — sănătatea ei căpătă de omenei de omenei, și așa nu e a chestorii cără ministrată? Căndă cei din neamă și lor că așa protestă nu așa că făcătă, năgrătă nu așa căndă se spune că a devăerăglă?

Дыпъ ачеа D. protopouă Negruăjă леңдăк квѣптуăк ды фада комісієніе а ціннѣтъ о ворбіре *mediōcъ* кв прівіре ма dopinцеле romanілоръ din комітатъ, ачеле дыпъ квт аă фоскѣ формулате леа четітѣдъ дыпъ квт 8ртѣзъ:

„Свєскрій ка тетбрїй аі паціонеі романе din комітатељ Кожокнєі (Колошъ) пэрте кільмаді de кытѣ Dn. супремъ комінѣ Франціскъ графъ Белді ла adsparea комісіонеі комітатене по зіза de пстѣзі, парте веніції фольклору къ алъ окасіоне, де кіль- рѣтъ сербътореште крътътореле:

1. Къ комісіюна ачестъ о прівітѣ de nedostoinікъ пентръ

и потé репресента комітатылъ дн цівротърile de Фадъ, ші асемеңе деқірьтмъ, къ ші пе дeрeгъторiї комітатенçi din a. 1848 ны'i ағылтмъ ші ны'i рекюштемъ дectoинiçi сaре a'шi kontinga оғiврiде сале спре undeстvlirea ші тұңғыjerea попорылай.

2. Ка комиссияа де актъзі eo ipso съ се привѣскъ de ав-
зисъ, ши de тозѣ днчегатъ, дѣпо че mal ъятъз a dicazсъ ѣртъ-
тoreле:

а) А хотържтѣ dimprezintъ къ D. съпремътъ кошите, къ конгрегациона екошитатълъ спре алецереа въні комитетъ по ѿ, еосте iрревокаверъ пе 10. Mais a. к. конвокатъ ші а dispозъ, ка ачбестъ съ се пъбліче фптръ фишнпцаре фп тъбелое лішъ, adекъ чеа ро-таюъ ші тагиарь.

b) А алеcъ din kandidaciї ынбеторъ пaционалтці провіcорie пъпъ лa конгрегациeа цепералъ, шi anpte пъпъ лa деffinitivа алеcereе din partea aчестia a comitetevali чelvI поb atъцI aтпл-iaцI, къдI супt de лiсs спre a lsa adminiсtracieа dela orga-пeле реciтvali de пъпъ акят, прекът шi o комiсiоне комiсiоне din бързоdI de firkedere al ыnбеторъ пaционалтці, фтихъцiтъ dъпъ трактюри, пепtrъ алеcereea depuтиlоръ сътештi лa конгре-гациeа таркаль, шi пъпъ лa ачестa конгрегациeа таркаль съ-се епвпdiе, ка фп comitatzl Кожокнеi (Колош) лiтba ротанpъ, къ лiтba тагiаръ се фiз фптокта оficiядl шi автентiкъ.

3. La комп'ютереа конгрегаціоне ачестеї таркале съ се
ies de басъ іецеа din a. 1791, кв естіндереа ла класа попорялкі
непобіл, даръ елібератѣ по темеівлѣ діпломеі рецешті din 20.
Октомбрे 1860. — Дрепгѣ ачеа съ се конкітме ла ачеста кон-
грегаціоне: опорадіорії ші din партеа бесерічії ші а лпвъцътъп-
твлі, тоці преодії, капеланії, лпвъцъторії ші капторії; шаі лп-
коло тоці advокадії, дофторії, артіштії, потэрії сътешті etc.
etc. etc.

4. Депутації комісійорд съ се алѣгъ дп фінца de фадъ а комісіонеі de съв а) ла каре ші протопопії рошъпешті кончер-пенду лякъ се фіѣ тетбрій.

5. Ачесте kondiționări din квънчърът ѝн квънчът съ се ѹе за протоколът щедингеи de астъзи, ши о първъ автентикъ din ачестъ протоколъ съ се деио Dn. протопопъ Ioane Negruțiu, дечи даръ при ачеста сербътореште протестътъ, къмъкъ

6. Ачесте kondіціїні дékъ нз с'ар цінé, пої пе вомб афла
сіліді ефектвіреа ачелора а ni о речерка пе калеа легаль. —
Клжж 15. Апріле 1861. Өртөмзъ сябокріпділі тұлғате.

— Дыпъче с'аѣ четітѣ ачесте kondigisnї с'аѣ datѣ D. Iosifѣ
Хосс, ка се ле сопліче пе впгреште — фіештекаре пѣпктѣ с'а
датѣ ла десватерѣ; десватерea асвпра лімбей романе, ка се фіѣ
офічібсъ ші автентікъ асеменеа къ чеа тагіаръ аѣ фостѣ mal
ацеръ din тѣбе пърціле. Dn. protopопъ Негрѹш a dicnxtatѣ къ
тотѣ apdórea ші ентгciastisъ пре лъпгъ автентічітатае лімбей
романе лн афачеріле комітатѣ, егале къ чеа тагіаръ, даръ
авзіцъ пътai романії бзпн, ачі еэръші се сквѣ Dn. protopопiaъ din
Кожокна Teodorъ Понпъ ші лъпndѣ къвъптулѣ, конгінъ а зіче:
„къ фійлѣ твіте чере dela Tatълѣ, даръ Tatълѣ сеъ, ка дпце-
лептѣ ші къ тілто, лі дѣ пътai ачеа че веде къ і е спре фо-
лосъ, аша ші лн прівінда петіціоне постре шчя. лн тотѣ къвін-
теле сале, de ші пціле а ворбітѣ, твілцьтіть чеrlisъ! а дове-
дитѣ впѣ спірітѣ de omѣ тжрыгоріѣ, дзрере! къ професія D. Ne-
грѹшъ, каре къ твілѣ шаl дпайнте de цинеrea ачелei коміcіонї de
комітатѣ ші а дескоперітѣ тешереа дпайнте шаl твіатора, пъ
къмва овсѣ пътівлѣ protopопъ алѣ Кожокнѣ се ворбескъ лп
Фада коміcіонї лп лътврі, с'а дпплінітѣ.

Dn. Іосіф Хоосв фікъ а ростітѣ о кввѣптаре прегътітѣ не
льпгъ 1848, ші къ пѣ таї впѣ протоколѣ поѣ фі автентікѣ adicѣ
челѣ тагіарѣ; — даръ къ тѣтѣ ачестеа аветѣ сперапдъ, — къ dip
ачестѣ Domnѣ dôре се ва алецо къ тимѣ ротанѣ таї впѣ; —
dipъ твлѣ диспѣте про ші контра Dn. графѣ Ioane Бетлен не а
солічітатѣ, ка се фімѣ undectvlidѣ до прівінца літвей къ хотърі-
реа комітатуаї Крашюѣ, adcsъ свѣ прешедереа Dmпвлї супремѣ
комітѣ Еманюїл Гоздѣ, впѣ ротанѣ дѣ totѣ впѣ ші таре, dipъ
кът лесѣ плькватѣ фрацілорѣ тагіарї алѣ пѣтї ші до фада комі-
сіонеї, зеѣ еѣ кредѣ?! — Дестялѣ атъта, къ ла пеїшівnea поѣстрѣ
свої скрісѣ о'а датѣ ачі вртътбреа хотържре, — кътѣ таї кв-
рпндѣ ла adsparea таркаль варъші о вомѣ дипроспета ачесга
квестівне дѣ віедъ.

Пре мънгъ тóте ші фптрз тóте нз пытетъ дествлъ твяцъті
Домпвллі Негрвдіш пепгрз ресолвішнеа, кз каре пытai сінгрpз
с'а ляптатъ фптрз аперареа касеi паціапале, пепгрз къ din aі
поштрі intelіqіції зпil аш фостъ двші ла але сале, квпріші кз
дакрврі, алціi нз с'аš арътатъ de фацъ, алціi дп docз аш фѣквтъ
лэртъ, ші гвръ дествлъ de таре — ероi de гвръ — даръ snde
аш дебйтъ се ворбескъ аш амвціtд. — (Ва 8рта.)

Restauratiunea comitatului Turdei.

Turd'a, 21. Aprile n. 1861. Comitatulu Turd'a e organisatu — grabescu a descrie acestu f a i t a c o m p l i din punctu de vedere romanescu in serie cronologica, că opininnea publicu lui romann se'si franga batiulu preste noi. — In 11. Aprile tienenduse una conferinta preliminare, D. Tisza Laszlo prin cuventarea sa dede direptiune reorganisarei — Dlui posti că se se ia de baza legile din 1848 si comisiunea permanente de atunci se se reintregésca. — Fratii unguri au primitu cu élyen entuziasstice, — insa 11 romani de sciintia, că numai statia ne-amu allatu fața cu 300—400 unguri, nu s'au multiu-mitu cu propusatiunea D. Tisza, ci au pretinsu cu taria, că se se adune comitatulu in siedintă marcală; acesta se'si constitue comisiunea permanente, pentru ca numai congregatiunea comitatense o cuposcu de competente in acestu obiectu momentosu de a'si alege comisiune permanentă — si prin acesta de a'si alege oficiali, de si provisoriu. —

Acestu proiectu constitutionalu propusu de D. Dr. Rátz si sprijinitu de toti romanii cadiù. — Ne parù sòrte reu cá una necesitate, pe carea si noi o recunoscemus in principiu, a reesitu se balantieza pe unu postulatu sòrte constitutionalu — inse dandunise parola de onóre cá ne voru multiumi cu reintregirea comisiunei permanente nememu trasu: manum de tabula, asteptandu in sperautia diu'a din 18. ale l. c. ca se vedemus cu ochii, se pipaimu cu manile, cá catu putemus dá pe una parola cavalerésca. —

In presér'a dilei memorate inteligiunt'a romana statalóre din sórte puçini civili si parte mai mare preotii pana in 30.—40 la numeru tie-nendu un'a conferintia privata acceptă in principiu proiectulu celoru 11 ai sei că punctu de plecare in facendele lor. —

In 18. deschidienduse sedintă a D. comite supremu denumi de notariu pe Dr. Veres Jósef — facut a se ceta decretu-i — depuse jurnalul credintiei regelui constitutionale si pe constitutiunea unguréasca — se salută cu ély en si se traiésca; ei gratularea plebanulu Kolosi si protopopulu Michaele Crisanu. — Szabó Lajos vorbi multe verdi si uscate, care facura impresiune neplacuta chiaru si in fratii unguri — celiinduse membrii comisiunei permanente din 1848 si lista membrilor desemnati din partea romanilor la comisiunea permanenta, protopopulu Turdei propuse că se se detiermuréasca numerul membrilor cestionatei comisiuni, apoi se se ceteșca listele si din ele într'unu numeru marginitu insa egalu se se aléga comisiunea că organu de administratiune intru tóte afacerile comitatului mai momen- tuase.

Proiectul protopopului de si forte bine sprijinitu de Dr. Ratiu, dara ne mai propitiu de alti dintre romani cadiu — si cetinduse lista fratilor unguri intr'unu numera precumpanitoriu — se declararea de membrii toti cei propusi si de o parte si de alta cu acea restringere, ca dintre romani aceia, cari n'au oeva proprietate se nu se tinea de membrii comisiunelui, nece se ia parte la ea si afacerile ei. — Dupa acestea denuminduse sub presidinu D. comite supremu un'a comisiune, carea se candidéza amplioata dintre concurrentii ambelor parti, in carea iutrara si 4 romani, cu acesta se fini sesiunea. — La 2 ore fu masă diplomatica, la carea fusera invitati multi si dintre romani; — toaste s'au ridicatu destule pentru infratire — buna intelegerere etc. etc. etc.

In 19. dupa verificarea protocolului de eri — comisiunea asternendu'si operatulu pasiramu la alegerea angloiatiloru — carii facu numerulu 78. — Intre aceală figuréza din partea romaniloru D. Dr. Ratiu că v. comite — D. Ioane Popu-Maioru perceptoru ; — D. Ioane Groze v. notariu, — Judi secundari Du. Daniele Fogarasianu — Du. Iosifu Moga ; — adjuncti D. Simeone Crainicu ; — Ioane Dobradi — Ioane Maieru, Pavelu Medanu. — Assesori la tribunalulu generale : D. Michaela Orbonasiu, — Ioane Popu Harsianu — Dionisiu Solutiu Iacobu Moga. — La tribunalulu partiiale : Iosifu Grindeanu — Ioane Margineanu. — Cetinduse formula juramentului cei de facia sau de pusu — afara de Ioane Margineanu si Iosifu Grindeanu. — Aceasta din urma aratandusi nemultumirea cu tota procedura celoru decurse — combatu comisiunea permanente in principiu, dupa care e constituita, aratandu ca principiulu Dn. Zeik de a nu deturmuri si fipsa numerulu membriloru comisiunei că alu unui organu de administratiune e celu mai periculosu in lume, de a caruia urme nu dai nice in statele republicane; — posti că juramentulu se se traduca in romanesce, apoi ilu pusera amendoi romanesce.

Venind la tapetu caus'a limbei, D. protopopu alu Reginului propuse, ca romani 'su (deocamdata?) multumiti cu hotaririle Clusienilor, facute in privintia limbei — aceleia le ceti Domnulu Zeik ; — se primira. —

In urma se sculà Dn. conte Betlén János și după un'a premisa prea magulitóre ne spusa francu: ca legile din 1848 pentru romani nu le cunóscе indestulitóre, și asia allà cu cale, că se se faca un'a adresa la Imperatulu, și alta la diet'a Ungariei, pe carea se o rógo să

se staruișca la Majestate, că se se chiame si Ardealulu că parte integrată a Ungariei la diet'a ei. — Acestu proiectu se primi cu cea mai entuziasme vivate din partea fratilorunguri — eara romanii surprinsi prin cuvintele celea sirenice ale oratorelui, candu era gata 5—6 de însi a ridica cuventu — enuntanduse că proiectu, se si pri-mesce. —

Siedint'a s'a inchis. —

Acesta apucatura strategica lovi că si unu fulgeru in romani. — O nemultumire grea cetiai din seiele tuturor — eara posomorulu celu vedea feciele conducatorilor loru era semnulu celu mai viu alu unei consternatiuni amare si adunci, ce le apasă susfletulu loru. — Asemenea acele, pe carea o simtiā o armata, carea nu din lips'a curagiului si a tacticei, ci numai prin fineti'a strategiei se vede respinsa de pe campulu gloriei; — dara ei de si astfelui sfarmati si delasati de ai loru, cari se imprastiara scarbiti pentru astfelui de procedura, — nu desperara pentru diu'a de mane.

In 20. Aprile dara verificanduse protocolulu, candu deveniram la proiectulu D. conte Betlen — Dr. Ratiu basatu pe sentint'a D. conte posti că ceea ce D. conte sprimā generalminte se se ia in detaiu astfelui că

1) Natiunea romana prin un'a lege speciale adusa in diet'a tienenda aicea in Ardealu seu si in Ungaria se se recunoscă de natiune politica.

2) Nationalitatea romana si folosirea limbei ei se se garantēza prin unu articulu de lege osebitu.

3) Cá toti acei articuli de legi dictali — aprobatali si compilatali, cari prin sistem'a feudal s'au adusu spre ruginarea, dejosirea si bajocorirea natiunei romane, se se sterga. —

Punctul primu produse o disputa infocata — D. Zeik ne batu cu toate armele sofismei vrendu a ne aratā, ca unu ce asemenea ar' si dejositoriu chiaru pentru romani, acum, candu legile din 1848 garantēza toate nationalitatile si e o contradicere a vrea a ridica aristocratia politica; — dara Dr. Ratiu cu gravitatea de romanu celu caracterisza, resfranse forte frumosu assertiunile si argumentatiunile Dn. Zeik, aratandu ca, eo ipso, pentru ca romani pana acum n'au fostu recunoscuti prin lege că natiune, comisiunea perm. in adres'a facunda sa'si descopere dorirea, ca diet'a se dechiare si pe romani de natiune politica — reintorcunduse la istoria dovedi, că chiaru reserv'a acesta a fr. unguri produse toate nemultumirile nationalitatilor, si toate fatalitatile loru din 1848—49 si asia pentru odichnirea loru se vede constrinsu a pretinde, că fr. unguri se dereaga si indrepte in 1861, ce au stricatu in 1848. — D. Groze printr'unu discursu mediulocu — lamuri, ca politic'a fr. unguri de astazi e o cristalizatiune a politicei ce au urmatu Secheni si Kossuth, si fiindu doctrinarii acum de ajunsu atatu prin fatalitatile anilor 1848—49, catu si prin apasarea cea absolutistica a sistemei cadiute, se des garantii indestulitōre pentru romani, caci aceleia apoi voru servi de unu muru neinvinsu si pentru fratii unguri.

In ataculu acest'a romanii fura sprijiniti si de Dn. jude primario Viski, care din privint'a odichnirei romanilor partini opiniunea Dn. Dr. Ratiu.

In urma ridicanduse Prota Turdei sprijini propusatiunea Dn. Dr. Ratiu in toata estensiunea ei, observandu ca opiniunea D. Dr. nu e o opinione numai individual, ci e opiniunea inteligintiei comitatului si chiaru a natiunei intregi, pentru acea atatu că se'si salvēze consciint'a loru catu si că se odichnēsca pe connationalii sei, carii su forte zelotipi in privint'a nationalitateli loru, alaturanduse pe lunga parerea D. Viski ceru, că punctulu cuestionatu se intre in adresă astfelui prenum la formulatu D. Dr. Ratiu.

Cu toate acestea punctulu cestionatu (ca cele 2 din urma nu le atacară nimeni) se petrecu la protocolu astfelui:

„Deodata comisiunea comitatensa permanenta descoperindu'si acea dorire, precum ca diet'a tierei comune se pronuncie, că precum toate natiunile patriei, asia si natiunea romana are asemenea drepturi civile — cuestiunea limbei se se garantēze prin lege deosebita. —

Cá toate acele legi, care dintre legile patriei in privint'a asta si anumitu a natiunei romane — su vatamatōre, ruginatōre si bajocoritōre, espresse si anumitu se se sterga.“

Dupa aceasta D. supremu comite incunoscintiandu pe comisiune, ca 2 amplioati romani Grindeanu si Margineanu si-au datu dimisiunile propuse 2 unguri in locule si inchise siedintiele pentru astadata.

Cu toate acestea facutau cei 6 romani destulu asteptarei connationalilor sei din comitat in 20. Aprile — judece celu ce cunoscē mai de aproape relatiunile Turdei. —

In urma observezu, că fratii unguri facia cu romanii s'au purtat cu toata delicateția, au incunguratu cea mai mica vatamare — dara

zeu si romanii iau urmatu in toema intru tote — spre onore se le si disu, ca au ascultat cu tota patientia cuventarile romanesci. — Din obseruationile si reflesionile loru ni se parea, ca, de si nu depliou, celu puținu pricepu binisioru limb'a romana. — Noi suntemu de parere, că de si acum la inceputu ar' merge treb'a cam invrestato, totusi in scurto, numai se crea, vomu puté imita in privint'a limbui pe Elveția seu Belgia cea luminata in tote afacerile parlamentari. —

Unu romanu.

(Cá adausu din alte referate autentice mai notam, ca sici inca s'au fostu bine calculatu, că se se iee tota in cəlop, nelasandu timpu de rumegatu. — Cá unu curiosu tristu mai adaugem, ca pe candu comitele mea ora in cuventare pe Seceni, Kemény Dénes, Szász Károly, la cuvintele: „Ha ók el is vérzettek, de él a' nemzel“ (déca an si murit u ei, mai traieste natiunea), atunci se sfarmă corulu Casinei, unde se tienu restauratiunea, pericitandu pe multi si sfartandu magiarce, doborindu pene lungi, si rumpendu pinteni, la unii si pelea obrasului, ba unulu pericitanduse asia, de a 3-a di a si murit. Comitele la intristarea tuturor dice: rosz jel, reu semnu. — Deci gura buna si curagiu nedumerit si cu fratii magiari ne vomu intielege si mai bine.) —

Telegramu.

Pest'a, 27. Aprile. Mare chaos. Stare pe locu a judecatiei, Missits, Bica, Papp s'au verificatu. Popa nu resignēza. Comitatulu Carasiului au alesu de deputati: pe D. Andreiu de Mocioni, Maniu, Pascu, Fauru.

РЪСНОСОРІ.

Din protokolele конференції падіонале се маі афъл есемпляре де датъ. Предвзъл 40 кр. т. а.

Лндатъ днъпъ че ва днтра предвзъл есемплярелоръ тръмисе Днафаръ, ва маі еші о брошуркъ адресатъ капілоръ падіонії вп-гврещті, къ прівре да лециле аprobатале, да впівне ші да аз-топэмія падіональ а романілоръ. —

— Къ публікаре колателоръ да фондул Газ. rectius Шин-каланъ маі аштентаді пущинъ къ тоці, не къндъ вркенда якврі-лоръ ва маі днчата. —

Esriere de concursu.

Пентръ окзиареа постъліи de тибъцъорія да школа романъ (прима клаcъ) гр. реoър. дн комюна Чакова, къ каре постъ e тибреяпълъ впъл calapij апвзъл de 200 фр. в. а., 8 ордіе квічо de левне (дин каре днъпъ аре а со днкълzi ші одаia школе), 25 метрето похожіче de грълъ (кареле се пътеште дн бапі гата днъпъ предвзъл тжргвлъ, стълъторія дн тимпъ de 3 лвн), 15 пвпд днчнпърі ші кортелъ ліберъ.

Компетиторій аз de a'ші аштерне петігівіле сале провъзгате къ документеле печесаріе la примаріи комюніи Чакова, дн рес-тимпъ de вна лвнъ de зиле дела публікаре ачестіи конкврсъ.

Чакова, дн 30. Мартіе 1861.

Schieszler,
(2—3) жаде тжргвлъ.

ДНШТИИНЦАРЕ.

Din partea комітатула Карапашъ се адъче да публікъ кві-штипъ, квітъ комітетула перманентъ алъ ачестіи кошітатъ дн ше-динда са цінътъ дн Лагожъ дн алъ З-леа ші зілеле вршътотре ае азнеи лві Априле 1861, — din кавса къ тжргвлъ de церъ а Съп-Цеорцівла de естима дн Лагожъ, каре ші-аръ лва днчепътълъ дн алъ 3. Маік к. пох, каде де днъпъ рігълъ орієнталь токмаі пе зілеле сербътърілоръ де Пашти, — да стръпъсъ прип дечісінеа Нрвъл 189, пе 10. Маік а. к. адекъ пе Вінереа наиме de Димі-некъ Tomei.

Лагожъ, дн 13. Априле 1861.

Dr. Азреліш Маніш,
2—3 потарів примарія алъ комітат. Карапашъ.

Карточке да бръсъ дн 26. Априле к. п. стаѣ ашеа:
Вал. азст. фр. кр.

Галвіні дн срътешті	7	1
Азгеврігъ	147	50
Лондонъ	148	—
Липримтълъ падіональ	76	50
Овігайділе металіче екі de 5 %	65	50
Акційле банкълъ	720	—
„ кредитълъ	163	40

Suplementu la Gazet'a Transilvaniei Nro. 31.

Traturi din viéti'a-ne constitutiunaria.

A padă, Maruiș 19/31. cépa 1/2 9 ópe.

În momentul, cîndă scrîea acestea săpa, fiindcă mai avea în pia-
a mare Cozatulă, și îrekile-mi săpă de strigăriile: „Eljen Csernovits,”
„Să trăiască Chernovici,” „Zsivio Csernovits,” ce din săpă de vîroare
își dorește.

О алецере греа а фостѣ ачѣста, шї in caiconълѣ пресінте чеа de прѣ
штѣ, — о воіг desfache о таі ла вале; таі ѧнainte ѧnse амѣ съ рес-
идѣ ла челе din Nr. 4 alѣ Фоieї, зnde съмѣ поftitѣ а аретаре: Кѣм поѣ
щеши in віѣда констїтѹпале о minopitare in фаптѣ кѣ maiopitare ѧн-
иептѣ шї ли ексерцизареа пъвлікѣ а ачетѣшаш?

Ecte și lăcră prezwițieră a acestea Domnitor! me tem să că îl vedești mi D. Băstrei Romanii Transilvani, de și nă președintenți, și cei mai mari locuri.

Еакъ аша: пресвпкп-ді-ве спре е. Комітатвлѣ Арадвлѣ, дѣпъ date
гатистиче къ о дїппопорадїкне de 180.000 de ромѣні ші пр'інтре ії къ
іта de вр'о 70—80.000 тестекать din mariарі, цермані, сербы, евреи;
отарій таі пріпн тóте сателе пе-ромѣні, аша даръ прічепе, къ mariарі сеѣ
iariapicaj; acemenea оffіциалі de ekonomіe, евреї, ұп маі тәлде локврѣ
omniі de пътентѣ, фостї diperгторі пъвлічі таі тоуі, бардесі'a Орашвлѣ
радѣ, ші маі тәлді повілі къ авхдій donate ші фѣръ еле къ алте modzрѣ
е късчігѣ, ұп градвлѣ кълтереі маі мікѣ сеѣ маре, чі totwsh деетвлѣ
ентре а ле dape маі маре кърацѣ de стріратѣ, декътѣ към се афъ
честѣ кърація ла үпѣ плағарія de aі пострі, трасѣ ші дїппинеі ші de
рѣпнз ші de єрбѣ; — ачеіа тоуі, Domпilорѣ me! дїппрѣсчіеі пр'інтре
опорылѣ пострѣ, съптѣ аша потерпічі фапторі aі mariapicstвлѣ ші коркѣт
иеторі aі попорылѣ пострѣ, ұп кътѣ естї сілітѣ нѣмаі а каѣт'а ла пътервлѣ
наре алѣ ромѣнілорѣ; а рѣпнз ұпсе лапдікrlе, ші а спарце летарці'a,
арі үпік ұп neantvіgatе ші тәлді пре ромѣні, нз поуд. —

Bei mai adăuze ținătorii interesați, și gradulăt mîkă alături de dela
mai multe parțe a clericală postură, bei adăuze, că 10% din clericală
postură nu cîtesc nimică a faptă de cărțile istorice și minerei și ținători
serbători țin istorică; — adăuze pre bătrînă, că inteligenția laică, și pro-
cipit cătă o avemă, că mîkă esențială este serviciul, fără călătorie națională,
și asa, fără principali generali naționali: unde suntă dărzi factorilor ro-
mâni? și ce podă face fără factori?

Те intrebăvă akteștă Domnule Pedaktor! бре е грэз үні коміте съ-
премѣш ін.р'ачестѣ комітатѣ, а реешіре преквѣтъ воіесчє ұп intrecescăл та-
гіярісткылї, маң вертосѣ dakъ ші елѣ sinigrăл e откъл пәртітей матіапе?

След формареа комитетът аж автътъ фактори^и мармарі маи съсъ аре-
тација дифузия персоналъ, адекъ тој, къщї с'ај потвътъ adn'a, ера попо-
ръл пострѣ de прін сате а фостъ кътматъ пътмай ѳн пропорци^ина de „^ивъ
репресентантъ dela 1000 съфлете,“ аша даръ ѳн петешъ фаче = 1000.
de ѡншъ попоръ; кътъ ачеста а маи контрівътъ ши дипреци^ирареа, къ
парти^ита мармаръ, пъртнитъ de комитеle съпремъ, а конкътматъ пре тој опо-
лагиопи^и мармаръ, ёръ ај пострѣ опорадиопи^и, карил аръ фи маи въртосъ кле-
рълъ, н'а фостъ дънвеџацъ прін nimir деенре ачелъ дрептъ алъ лоръ; —
адвареа с'а дичептъ, пътгари^и пострѣ репресентан^и аж реzиматъ пъреци^и,
фактори^и мармарі ши-ај гътатъ локрълъ прекътъ леа пълкътъ; ба тълдъ ши
d'intre репресентан^и ромънъ аж фостъ пр'ин ѳнълъ съсъ залътъ факторе
мармаръ тръмисъ а касъ, съ нъ-ши пърдъ темпълъ скъмпъ ѳн даръ. —

Онъ romanѣ adeveratъ ла сїмцирѣ, ші къ лївевѣцътър'а de лїпсѣ, лїпастфелівъ лїврецирър'е фортѣ таре салкъ лїп окїл фапторилоръ маргарілъ, тоїлъ лїлъ пїндеckъ din тóте пїрциле, чea mai тїкъ апропиерѣ de попорѣ, лїндатъ е бвчінагъ пр'їn Іомеа ларгъ de лазитѣ, ба онъ астфелівъ ромънѣ ші фѣръ темеіхъ лїпкъ се пїтмесче de лазитѣ не ла пої, ка сѣ фіѣ оторітѣ лїнайтѣ, de че арѣ фіѣ трїйтѣ. —

Еаъ-ці респансілѣ черѣтѣ, ші деслачіреа къ каре амѣ ренасѣ de-
топік din № 4 авѣ Фоіє —

Акхтъ съ юе реіторкъ да алецерна да днчепхтъ тершіхратъ

Орашвљ Арадѣ тръмите синѓерѣ впѣ авлегатѣ да дierъ; aleцереа а-
честѣ авлегатѣ ѹene de 2 zile; ерї demenéу се днналуѣ дп піацъ З-
pendapri de ctindapde dela трѣ партіте каре de каре mai фербінте не-
світопе ашї aleцере пре kandidatvљ сеъ de авлегатѣ; дбєе pendapri de
ctindapde ераѣ квратѣ тrikolopѣ maršarѣ къ дпскріпціонї фелбріге maršare,
адекъ: а лї Fábián Gábor впѣ пѣвліцѣ ветрѣнѣ maršarѣ, ші тетврѣ
алѣ сочіетатеї episдite din Пешт'a, — ші а лї Varjasи József, впѣ ad-
вокатѣ de aiї; а треielса pendapde a фостѣ а лї Arsenij
Черновіч, фрате alѣ соціеї фрпташівлї пострѣ, алѣ Domnislav Andreev de
Мочоні, ші фечіорѣ алѣ вестітвлї кавалерѣ Петру Черновіч; ачест'a авеа 2
ctindapde, впѣлѣ тrikolopѣ maršarѣ фѣръ дпскріпціонї, ші алтвлѣ тrikolopѣ
romantѣ, рошѣ, вепетѣ ші галвенѣ, къ дпскріпціонна симпль: „Съ тръиаскъ
Черновіч!“ — дп interestvљ de a рѣтъпере дпълдатѣ орекаре d'intre а-

честеа треї pendəri de ctindapde, кърде ляпт'a ші botizapea de 2 зіле, ти съмвѣт'a Пасчілорð р.-католічилорð а ціенятъ botizapea пънъ тързіс cép'a, чі Фъръ ресълатъ, не ewindъ шаһорітатъ абсолютъ пептру вр'ќнълъ, пъма релатівъ пептру Черновіч, чі ретъпендъ Varjas Jósef ти minopitare релатівъ, — къ ескідереа ачесткіa din комбінаціоне. Ти zio'a de пасчі а р.-католічилорð с'a контингатъ ляпт'a тутре партіте: теперълъ Черновіч, ші а lsl Fábián Gábor къ botizape нόхъ, гъпъ че пъма cép'a еші din botizape пептру Черновіч вна maiопitate къ 81 de воткі; ама даръ Черновічі Arcenіs е абсолютъ четатеі Aradълъ. — (Ва зорта)

(Ba 8pm)

Viena, 15. Aprile 1861.

Mórtea episcopului Lemény și legatele lui.

Dupa scirea trista publicata in urm'a unui telegramu prin
foiele romane, in 29. Marte s. n. se mută la cele eterne Ilustri-
tatea Sa D. Ioanu Lemény candva episcopalul Fogarasiului;
eara ceremoniele funerali se tienura in 31. a aceleiasi lune,
candu mortulu fu adusu din claustrulu franciscanilor cu
solemnitate, portatu fiendu pre umeri de doisprediece teologi
din seminariul gr. c. centr. pana la beseric'a St. Varvare,
unde se celebrara cele prescrise ale inmormentarei de catra
Prea on. D. canonicu Iosifu Popu Selageanu, carele nu pre-
getă a osteni pana la Viena, spre a poté areta ultimulu a-
cestu semnu alu iubirei crescinesci catra repausatulu, Esc.
Sa D. episc. alu Oradei fiendu prin unu morbu impiedecatu.
Numele si demnitatea ce imbracă repausatulu in viet'a sa,
adună la astrucare-i toti romanii, demnitari si altii, ce se
află de presente in capitala, cum si o multime de poporu,
intemplantuse a fire chiaru diu'a de pasci la latini; de a
caroru mare parte fu apoi petrecutu pana la cimtirimulu dela
St. Mar. Adormitulu in Domnulu se nascu, dupa schematis-
mulu univers. din Roma, in Desmiri lunga Clusiu in 23.
Aprilie 1780, si dupa o cariéa plina de activitate ca pro-
fesoriu in Blasiu, ca protopopu in Clusiu, dupa aceea earu
in Blasiu ca canonicu si secretariu lunga nemoritoriulu Bobu,
fu alesu, intaritu si promovatu la trépt'a episcopesca in 15. Aprile
1833; si asia urmă in scaunulu aceloru Archierei, pre cari
proni'a se parea a i-fi insarcinatu cu dupla misiune: de a
fire nu nnmai pastori turmei cuventatorie siesi incredintate
in cele sufletesci, ci totodata si preluptaci si aparatori unei
natiuni, pre care se apesa din vecuri a sortei mana de plumbu.
In acésta delicata a loru pusetiune, prin complicat'a conste-
latiune a evenimentelor din diecenile mai noue in multe
modruri ingraunata, nece că s'a potutu apoi,! că se nu le a-
junga preste capu a gusta din cup'a amaratiuniloru. Intem-
plarile din viet'a archiereului de fericita aducere amente parte
voru se subminstre din temeiulu mai susu respicatu materia
nepartinitorei Clio, parte apoi suntu cu multu mai in prospeta
memoria, decattu sa fia opu a le insira aice. O trasura insa
fromosa din carapteru-i, cu care straluci pana in or'a mortiei,
nu potu a o tacé; intielegu acea liberalitate insocita de evlava
via intru adeveru de parente celoru lipsiti, incat tu viene a crede,
că in totu decursulu vietiei si-propuse că o devisa dis'a lui
Vict. Hngo: „qui donne au pauvre, prête à Dieu“ (cine
daruiesce meserului, impromuta lui Ddieu.) — In anii si mai
alesu in dilele din urma ale vietiei sale pre lunga jelea de a
se vedé in strainatate, departe de placutele, mii de dulci
suveniri, destezatoriele plaiuri ale patriei, pre lunga greutatea
betranetielor, avú a suferi si de dorerile morburiloru, de
cari fu cercetatu. Ci nece in clipit'a cea mai depre urma (in
care inca si pastrase conscient'a de sene) n'a uitatu de iubitii
sei fii odunaora pastoriri sale concrediuti. Asia voiendu a
despune despre avere sa inca traindu, si punendu esecutoriu
testamentului pre Ilustr. D. Cons. de curte Vas. Popu lasa
o oblegatiune de 10,000 fl. m. a. cum si o detoria de 2000
fl. m. a., că din acesti cu 4500 fl. sa se multiamésca anumitii
cumnati, pre cari pana aci mai pucinu i-a fostu ajutoritu;
cum si că remunerare pentru unii credentiosi sprigintiori in
slabitiunile sale, si pentru une scopuri pie; ear restulu se
fia pre seam'a fondului preotiloru deficienti. Cartile ce le
castigă in Viena, le-a donatu bibliotecei teolog. rom. Eaca
bunulu pastoriu, carele cu pastorilu pastoriloru, sublimulu
seu modelu, cu mantuitoriu Is. Xs. cu dzeptu cuventu a
potutu dice: pre carii i-am iubitu, pune la morte i-am iubitu!
Deci sa i dicem, si noi din anima: moliter asa arhant!

a cubent.

Din comitatulu Zarandului.

E tempulu că se mai scriemu ceva si din acestu comitat; e tempulu se vedemu cumu mai curgu lucrurile si aici.

Asiu vré din tóta inima că se facu o scurta istoria a comitatului nostru, pentru că se vedemu prin cate fatalitati si trasu-impinseturi a trecutu acestu „meru de cértă“ din vécuri incóce; ma neci tempulu, neci diurnalele nu ne iér-ta se facemu multa istoria acumu candu evenementele de di vinu că torrentele unulu dupa altulu, si cauta a se inregistra tóte pentru viitoriu.

Asiá istoria o voiu face de alta data; acumu voiu descrie trei dile in Zarandu: un'a, 28. Martiu, diu'a in care s'a tienutu congregatiunea generale; alta, 3. Aprile, diua in care s'au alesu deregutorii comitatului; si a treia, 10. Aprile, diua in care a venit o comisiune regésca pentru realisarea anesiunei comitatului catra tiéra ungurésca.

Seimu ca pentru comitatului nostru se denumi de prefeptu séu omite supremu D. Ioane Piposiu. Acesta abiá a-junsese la marginea comitatului de catra Deva, si abiá fú bineventatu si salutatu atatu din partea romanilor catu si din partea magiarilor — si indata a potutu vedé dificultatile cu cari va avé de a se luptá in pusetiunea deregutoriei sale. Magiariloru nu le-a cadiutu neci acéa bine, ca pentru ce prefeptulu comitatului nostru nu li s'a arestatu imbracatu in atila si in pinteni; si s'a maniatu apoi ca, cumu de celu d'antaiu cuventu alu prefeptului n'a fostu dechiararea sea neconditiunatu pentru constitutiunea si legile unguresci din 1848/9? Era romaniianca ar' fi vrutu că se 'lu saluteze că pe prefeptulu unui comitat ce este parte integrante si nedespărtita a Transilveniei. Ci romanii totusi l-au primitu cu tóta sinceritatea si cordialitatea, cugetandu de o parte a nu impedece reorganisarea comitatului, si convinsi fiindu de alta parte ca prin acést-a li se da cea mai buna si mai legale ocasiune de a 'si spune dorintiele si pretensiunile loru atatu in respeptulu limbei, catu si in obieptulu de anesiunea comitatului catra tiér'a ungurésca.

In aceste jurstari, in aceste cugete si dispusetiuni de anima ale magiarilor de o parte, si ale romanilor de alta parte — se tienú in 22. Martiu o conferentia preliminare, la carea luatu parte unu numeru insemnatutu atatu din intelectuali romana catu si din cea magiara. In acésta conferentia toti s'a invoitu că se se tienă o congregatiune generale, cu distintiune numa ca magarii ar' fi vrutu că aceea se se convoie pe basea legilor din 48; era romanii, nepotendu recunoşce valórea legilor din 48, au fostu de parere că la conchiamarea congregatiunei se se observe diplom'a din 20. Octombrie 1860, biletele respektive, si instruptionile, că adeca in congregatiunea generale se fia representate tóte clasele si interesele acestui comitat.

Asiá in acestu intielesu s'a convocatu congregatiunea generale pe 28. Martiu a. c.

28. Martiu 1861.

Voi'a tuturor erá, că congregatiunea se se tienă suptu ceriulu liberu. Tempulu erá amenu, ceriulu serinu. Pe la 9 óre erau adunati cu totii in curtea caselor de comitat, loculu destinat pentru adunare; de aci mersera cu totii la beseric'a romana, de unde dupa invocarea spiritului suntu se intorsera la loculu adunarei. Prefeptulu fú invitatu la adunare prin o deputatiune de siese membri, trei romani si trei magari. La intrarea sea in adunare, se audira „Vivate“ si „éljen“. Dupa ce si-a ocupatu scaunulu de presiedintia, a tienutu o cuventare in limb'a romana, cu care a dechiaratu congregatiunea de deschisa. Cuprinsulu, séu mai bine program'a ce se cuprinde in acésta cuventare, è: constituitionalismu adeveratu; observarea caliloru de transitiune la acestu constitutionalismu, date de maiestate si guvern; infratirea adeverata si solida a popóreloru patriei si in specie locuitorilor din acestu comitat; si de aci — binele si fericirea patriei, si a nosra a tuturor.

Totu acésta cuventare o spuse si in limb'a magiara.

Aci se scóla D. Baló Mihály, si saluta pe comitele supremu in limb'a maghiara. Dar' abiá 'si fini salutarea scrisa in spiritu cu totulu ungurescu, si abiá se denumi apoi D. Georgiu Laslo (roman) de notariu alu congregatiunei — si indata se redica D. Kirényi Lajos cu protestu in contra acelui pasiu alu comitelui, ca a deschisu congregatiunea in limb'a romana, afirmandu D. Kirényi, ca acesta e in contra legei, de óra ce limb'a magiara e dechiarata de limb'a oficiosa in Uigari'a.

Nu potemu negà, ca acestu protestu, iesitu mai multu

din patima decatu fundatu pe vreo lege, a indignatu anime romaniloru, si credemu ca chiar' si din magiari a fostu un cari n'au consemitu cu acelu protestu. Ci romanii a aflat ocazinnea chiar' binevenita de a discutà* caus'a limbei. De-

D. Amos Francu luà cuventul, si aréta ca D. comit supremu au avutu totu dreptulu de a deschide adunarea in limb'a romana, pentru: mai nainte de tóte vorbesce la majoritate de poporul roman, care are lipsa se intiélega. Celu mai mare deregutoriu alu comitatului; apoi chiar' rescripte imperatesci concedu că in congregatiunile comitatens se 'si vorbésca fiacare limb'a sea; si apoi chiar' si Maiestatea Sa a avutu in considerare majoritatea poporului romanu de aici, candu a denumit u comite supremu de romanu pentru acestu comitat; si apoi pentruca nime nu pote areta ca deschiderea congregatiunei in limb'a romana ar' fi in contra legilor; ér' legile Ungariei nu potu fi obligatorie pentru acestu comitat. — Mai combate apoi legile transilvane din a. 1848, si se deschiara pentru Diplom'a din 20. Oct. 1860.

D. Ribitzel Ferenz vre se arete ca limb'a magiara e decretata prin lege de limb'a oficiosa in Ungaria, si se provoca la biletulu de mana catra cancelariulu barone de Vay. — Vorbesce apoi unu altu unguru, apera legile din 48 si dice ca in intielesulu acestora limb'a magiara e limb'a oficiosa, si asia numa in acésta limb'a se pote duce si protocolulu congregatiunei.

Aci luà parola D. Dr. Hodosiu, dar' unii magari, si in specie D. Ribitzel, nu 'lu lásá se vorbésca, dicundu ca ar' fi strainu si nu 'lu cunóscu. Ci Doctorulu Hodosiu, facunduse ca ar' fi venit in confusiune, că apoi pe cei cari redicaseră cuventu in contra lui se'i aduca chiar' in confusiune si ruginare, 'si produce nu numa plenipotenti'a dela o comuna, ci spune ca are si proprietate in Zarandu; a intrebatu apoi, de pote dar' se vorbésca? si chiar' cei ce la numitu strainu, si cei ce ia disu ca nu 'lu cunoscu, au respunsu ca: pote*). Asiá incepú a vorbi, si arestandu ce este institutulu de comitat, dise, ca fundamentulu de constituirea comitatelor e votulu universale, precumu votulu universale e fundamentulu organisarei comunelor — acestu votu e dreptulu neviolaveru alu individualui. Dar' individualu mai are si alte drepturi nealienaveri, precumu libertatea de a vorbi, libertatea de a 'si esprime cugetele in ori ce limba iar' placé, libertatea conscientiei etc. etc.; chiar' asia si comunele; si chiar' asia si comitatele că persóne morali séu juridice 'si au drepturile sale nealienavari, precumu este libertatea si independentia de a dispune si administră lucrurile si causele sale atatu politice catu si juridice si economice; ba comitatulu are anca dreptu si la o specie de legislatiune, in catu adeca, comitatulu prin representantii sei in congregatiunile comitatensi pote face si statute despre causele sale interne; acestu dreptu alu comitatelor 'lu astam scrisu chiaru si in legile unguresci; asiá tripartitulu dice: unaquaeque regio, vel provincia, vel civitas sibi jus municipale vel statutorium condere potest; jus autem municipale est jus positivum alicuius loci, quod in illo duntaxat municipio ac loco servetur. Si éra intr'unu altu articolu de lege se dice, ca congregatiunile au dreptu de a delibera despre tóte ibiectele quae totum circulum concernunt. Intre aceste obiecte se pote numeră si caus'a limbei, si comitatulu in puterea dreptului seu atatu natiunalu catu si pozitiv de municipalitate, pote se decida, care se fia limb'a de administratiune politica si judiciale, séu care se fia limb'a oficiosa in comitat.

Premitiendu aceste, a propusu că: nu numai protocolulu congregatiunei de astazi se se duca in limb'a romana, ci limb'a romana se se dechiare de limb'a oficiosa in comitat — respectandu si limb'a magiara.

Acésta propunere, dise mai incolo, nu e neci in contra dreptului naturei, neci in contra dreptului positivu, cu atatu mai pucinu in contra dreptului popóreloru; daru ca e natiunale, pentruca cintesce la binele si fericirea publica, si la impacarea poporului de aici; ea nu e neratiunale neci atunci candu ar' fi in contra legei positive; demnitatea, si numerositatea romaniloru plusquam absoluta in acestu comitat — o poftesce; principiu de libertate natiunale — o desidera; egalitatea natiunalitatiloru o demenda. Suveranulu chiar', anca a pronunciatu egalitatea poporeloru din imperiulu seu;

*) Aci nu potemu a nu observà ca, de erau romanii atatu de pendanti că cei unguri, apoi poteau se intrebe pe D. Komáromi: ca cine, si de unde e? de óra ce acestu unguru nu e nece locuitoriu, neci proprietariu in Zarandu, si neci plenipotentia dela vreo comuna n'au avutu; ci romanii totusi lua lasatu se vorbesca in congregatiune.

diplom'a din 20. Octobre 1860 vorbesce chiaru; apoi atate ordinatiuni cate a iesitu in anulu trecutu pentru respeptarea limbii poporului — sunt argumente de le poti prinde cu man'a. Afara de aceste, chiaru si legile din 48, cari de alt-minterea nu decretéza nicairi limb'a magiara de limb'a oficiosa, dar' chiaru aceste legi concedu in partile anese, ca in puterea statutelor proprii se-si folosésca limb'a materna. Acestu argumentu 'lu aducemu, nu ca dóra amu recunósec reaptivarea legilor din 48, neci ca dóra amu recunósec a-eestu comitatul de parte anepsata la tiéra ungarésca, ei numai pentru că se véda fratii magiari ca chiaru si legile loru, la cari cu atata predileptiune fora fine se provóca, si de cari cu atata carbicositate se tienu, anca vorbescu in partea nostra. — Aci oratorele s'a adresatu catra magiari si i-a intrebatu, ca: aflandu-se ei in starea in care suntu romanii, n'ar' pretinde óre totu acœa ce pretindu romanii? pentru dar' se opunu atata, si nu vreu a recunósec pentru romani aceea ce ei (ungurii) acuma au? Binele patriei pretinde dela noi că se ne intielegemu unii cu altii; o fericire ne ascépta pe toti, séu — unu pericolu ne va cutropi pe toti. Observati slavismulu si germanismulu; amenduõe aceste elemente cintescu la unitatea séu a unui'a séu a celualaltu numai cu namicirea Austriei si pe ruinele ungarilor si romanilor se pote realisá . . .

Ce se tiene de biletulu de mana catra cancelariulu barone de Vay, la care biletu se provóca D. Ribitzei, oratorele observa numai atata, ca acelui biletu suna catra cancelariulu Ungariei, ér' comitatul nostru nu se tiene neci-decumu de Ungari'a, ci elu e parte integrante a Transilvaniei. „Mi veti dice, se cauta la comitele care e in medi-loculu nostru, óre acest-a nu e denumitul la propunerea cancelariului barone de Vay? prin urmare ca acésta anca ar' fi o fapta probatória, ca comitatul Zarandului se tiene de Ungari'a si nu de Transilvani'a. Ci io ve intrebui, óre nu totu D. vóstra diceti ca tóta cancelaria Üngariei si tóta cancelaria Transilvaniei e nelegale? si totusi ati primiu comitii si v'ati organisatu comitete. Asia si noi l-am primiu că medi-locu prin care se ne potem esprime liberu si in forma legală voi'a comitatului. Candu a esitu diplom'a din 20. Octombrie 1860, care a securat integritatea si autonomia provinciilor, candu a esitu biletele de mana de acelasi datu, atunci Zarandulu s'a tienutu de Transilvani'a; neci de atunci incóce n'a mai esitu neci lege neci ordenatiune formalmente publicata, prin care s'ar' fi anepsatu acestu comitatul catra tiéra ungarésca. Asia comitatul nostru e parte integrante a Transilvaniei; si nu biletele de mana catra cancelariulu Ungariei, ei cele indreptate catra contele de Rechberg si catra cancelariulu Transilvaniei, se potu referi si aplicá la comitatul Zarandului. Din aceste se vede dar', ca anesiunea nu s'a facutu; pentruca acésta anesiune depinde dela . . .

Aci D. comite supremu intrerumpe pe vorbitoriu, si-i dice se nu vorbésca despre anesiune. Éra oratorele dise: bine, asiadar' voiu vorbi de altadata, acumu 'mi repetiescu numai propunerea mea de mai nainte.

A vorbitu apoi D. Alesandru Siulutiu, totu pentru limb'a romana, pentru diploma si in contra legilor din 48. Au adusu inainte si conclusele adunarei natiunali din 1. Ianuarui a. c. si eandu a disu, ca noi reunoscemus acele concluse de ale nostre, atunci toti romanii din congregatiune a respunsu: „asia e, noi le recunoscemus de ale nostre.“ Mai dise apoi ca, oficialii de comitat se nu se aléga numai din Zarandu, ci din tóta tiéra; apoi ca, dreptulu de a alege deputati se se estinda pene la cea mai seraca clase a poporului; si in urma ca, pene la aducerea altoru legi prin dieta, se remana legile austriace in aptivitate.

Aci a urmatu apoi cetirea decretului de denumire a comitelui supremu, apoi cetirea si depunerea juramentului. Comitele a depusu juramentul si in limb'a romana, ceea cea facutu o impresiune fórte placuta la romani.

La cetirea juramentului, fece D. Ribitzei observatiunea, ca acela nu cuprinde cuventul „constitutiune“, prin urmare ca acestu defeptu ar' fi bine a se supleni inserandu acelui cuventu in juramentu. Ci D. protopopu Moga 'lu reflepta, ca congregatiunea nu e competente a modifica séu a schimba formul'a juramentului.

Dupa aceste au mai vorbitu dintre romani D. Ieronimu Moga, apoi DD. protopopi Moga si Moldovanu Petru, si altii, totu in intielesulu cumu au vorbitu ceialalti romani.

(Va urma.)

Sancelui, 18. Aprile 1861.

Dupa measurele, ce vediumu, că le a luat pana acum II. Sa D. comite s. gr. Betlen Farkas alu comitatulinostru: Cetate de balta, nu scimut dupa cari instructiuni, avem u pucine prospete de ceva bene pentru romani, cu tote că eli forméza in solidum maioritate in acestu comitatul.

Tote se facu de nobis sine nobis, apoi poftim u viatia constitutionale! Il. Sa Comitele supremu Lupu B. dupa consvaturile preliminarie avute nu scimut cu cene? de buna seama numai cu ai sei, ca precum scimut de aci nu fú nime chiamatu deintre romani la acele consvaturi, macaru ca am avé si noi cate unu inteligente cu ceva pricere, si cu vreo mosiora aci cum suntu: d. e. A. Bl. prof. N. M. oficialu c. r. si T. Fr. proprietariu, ba si cate unu preutu mai luminat si bravu cum e d. e. Z. Br. —

Il. Sa D. Comite supremu dupa consfaturile preliminarie avute pote numai cu nobili magiari, inscientia cumca in 22. Aprilie a. c. va pune in lucrare organisarea comitatului seu. Spre acestu scopu tramite in comunele noastre comisari cu instructiuni, că in fiacare comuna se se alega cata unul sau doi deputati spre a se tramite pre diu'a prefinta la San. Martinu, resedentia comitatului nostru. Inse in alegerea deputatilor, precum audim, nu se prea urmase vreo propoziune si eli se alegu numai deintre mireni (apoi nemesiutii magiari pote toti voru merge?) er' preutii nostri nici celi mai solidi, nu se luau in consideratiune (!) că unii, cari n'ar fi indreptatiti la alegerea comitetului comitatense (sa se, indese, ca dreptu au.)

Tocma astadi venira si in comun'a nostra trei membrii că comisari, deintre cari unul e romanu anumitul parochulu din Panade I. Ign.. Acesti comisari provocara comun'a, că se si aleaga si ea doi deputati la comitetul de organisare alu comitatului. Inse acesta comuna, doriendu a-si vedé respectate dupe dreptate drepturele si interesele sale natiunale, in intielesulu inaltei diplome si alu inaltelor autografe imperialesci, prein organele sale dechiara, că ea nu pote tramete deputati la unu comitetu, in adunare compusa in adinsu asi'a, catu natiunea romana care forméza maioritatea si care contribue in mesura mai mare la tóte sarcinele publice preintamprare si la platirea oficialilor comitatensi, se fia eschisa dela representant'a cuvenita ei dupa dreptate; ei pretensera că se se tieni adunari marcale, la care se liac parte toti celi indreptatiti dupa censulu de 8 fl. v. a. cum si toti acelia, carora legea electorale le da acestu dreptu dupa pusetiunea loru si fore de censu; altmintrelea eli nu voru lua nece o parte si pre oficialii impusi fora de voli'a loru neci ei voru poté considerá de alesii sei. Se aude ca in asemene intielesu ar' avé de cugetu se se dechiare si unele alte comune dein giurulu nostru.

Amara fratietate! Unde se prevede cate ceva maioritate seau influentia a romanilor, se lieau tóte precautiunile catu cu titlu de instructiuni, catu fore de ele, numai că noi se simu cod'a altora, si destinati a purtă numai sarcinele, er' deinderepturi se ni-se deo numai catu prisosesce altora, si numai acolo, unde le vine bene la socotél'a fratilor nostri. Ni se promitu munti de auru, inse ce folosu déca limb'a nostra, tesaurulu, oh! tesaurulu celu mai scumpu 'al esistentiei nostre nationale nu va fi respectata, caci si pana acum, chiaru si instructiunea data comisarilor, cari venira la noi, si care instructiune tientea catra comitate romane, inca a fostu compusa in limb'a magiara, si numai la pofta urgente a poporului, s'a talmacit in limb'a romanesca. Apoi érasi ce folosu, ca cativa romani oficiali, déca in comitetul comitatense nu vomu mai poté avé si alti romani spre a influentia in afacerile comitatense, si a representá dorintiele, interesele si pretensiunile drepte ale poporului nostru.

Poftim u Domnilor meu! se chieme că deputati cate unul sau doi ómeni din fiacare comuna, si apoi pre preutime, carea la noi forméza cea mai sanetósa si mai mare parte a intelligentiei, o trecu cu vederea. Acestea nu ni-se paru a fi semne de fratietate sincera, si de egalitate! Pentru ce se nu lieae parte si preutimea nostra la afacerile comitatului? acum candu tóte confesiunile se bucura de asemene indreptatire, si candu preutimea si dealmentrelea se tiene de clasea onoratorilor cu dreptu actuale fora de censu.

Insedaru se nevoliescu a ne amagi cu vorbe dulci, candu faptele ne amarescu anim'a, si ne ranescu pana la sufletu.

Insedaru am dori noi din tóta anim'a nostra cea sincera a incheié fratietate sincera si durabile cu fratii magiari, candu se vatama cu tóta ocasiunea legaturele sante ale fratietatiei sincere! O tempora! o mores! — Noi inse ne vomu miscá si mai departe pentru aperarea dreptului. — Multi.

КРОАЦІА ші БНГАРІА. Дн тімпвдл ачестк стръординарів de ляпте жилюкоте пептре відъцъ национале се не фаміларісътв фрэнзърпндш дин челе трекетѣ къ кюпштереа претенсіонілерѣ Кроаціорѣ фадъ къ Магіарії, не каре ле везбрѣмѣ дн чирклавреа комітатѣлі Zagrabie (Agram) ші каре пептре четіорѣ аѣ о таре днсемпътате історікъ політікъ. Чирклавреа трѣмісъ ла тіоте твпнічіалітѣціе Славоніе, Кроаціе ші ла комітателе Бнгаріе днчепвндш къ еспресіоні де пърере de рѣд, къ ма-риаріп дела еширеа днпломе din Октомвре днкобче аратъ дн локѣ de сим-патіе днппкѣтбре, єрьші впѣ фелѣ de інстрѣнаре, апої, днчепе а се а-дреса кътре Бнгарі кам аша: Ределе пострѣ апост. пріп днплома днпп-рѣтескъ din 20. Октомвре 1860 а датѣ тоторорѣ попбрѣлорѣ днппрѣдіе, ші къ деосъвіре челорѣ але Бнгаріе ші але цѣріорѣ фосте май днайніе впітѣ къ еа дрептвріе лорѣ історіче, парте челеа автѣ днппрѣтѣ, парте дѣрвіте. Дн модылѣ ачеста а' днпратѣ дн віеау прінчіпілѣ indibdзalitѣ-ціорѣ історіче; апої, скжпілорѣ Фраці! вої маї треве се рекспоштеці, къ пої кроації ші славонії скжпетѣ токта аша националітате політікъ історікъ, к'а ші вої, ші треве се днквпніраці тотѣ че арѣ пътѣ къшна вре-впѣ скжптътѣ ачесте националітѣці, пептре къ вої, орікѣтѣ аї врѣ а атака националітате ачеста політікъ історікъ, скжпгірѣ дн контра вбстѣ аї да дн тѣнь артия челора, карі съ днкврдѣ, ка пітї националітѣці вбстѣ історіче се нїдеа тіоте дрептвріе констітюшоне ші політіче, карі і съ къвінѣ впѣ дрептвдлѣ еї історікъ. Де ачи днппрѣ зеа історікъ а дрептвріорѣ кроаціорѣ кам аша: „Ла днчепвтѣлѣ секжлъ VII. амѣ венітѣ дн цара ачеста, аївѣ автѣ реції поштрї din віда Drzisлаве, днпндереа църеі побстрѣ ера dela тареа адриатікъ кътре пордѣ пънѣ дн впѣ; дн апсѣ пънѣ дн Капіні'a de az; дн рессрѣтѣ, пънѣ ла тареа нѣгрѣ; впѣ тѣртеа влтівлѣ пострѣ реція националѣ Стефанѣ алѣ III. аївѣ пъдіг'о ка ші вої впѣ тѣртеа челеа din ѣртѣ Arpadianѣ къ рѣ-воївлѣ інтерпѣ, каре днп 10 аївѣ, ші дн апвдлѣ 1102 амѣ алесѣ впітѣ кон-дигії к'аре пе рецеле востѣ Коломанѣ ші пептре пої de реціе, каре дн-коронатѣ къ корона даматікъ а рецелѣ пострѣ Свомірѣ дн четатеа Бѣл-градѣ аѣ житратѣ жильтѣтѣ соленелѣ, ші аша регатѣлѣ Кроаціе, Далматіе ші Славоніе къ інсълеле сварперѣ а іптратѣ дн впітне персональ, адекъ: скжптѣ ачелаші реціе къ Бнгаріа пе а кърѣ капѣ стръльчеса дозъ короне, а днпратѣ пътai днптр' о федеречкне къ Бнгаріа, Фѣръ съш фі datѣ кътѣ е пегрѣ скжптѣ впітне din автономіа с'а, респікатѣ дн днплома рецелѣ Коломанѣ, смісъ дн Траѣ 25. Mai 1108 впѣ прівілівлѣ лівертъціорѣ, трак-татѣлѣ de статѣ фѣкѣтѣ днптр'e інaintаші поштрї ші рецеле Коломанѣ, тревеа рецеле Бнгаріе съ се днкоронеze пе пътѣтѣлѣ Кроаціе део-севітѣ ші к'а реціе алѣ Кроаціе, прешедеа ла dieta побстрѣ леніслатівѣ авеа съ жире пе евапеліѣ, къ ва пъстра тіоте дрептвріе ші лівертъціолѣ църеі пептре националѣ кроатікъ ші бесеріка еї; тревеа съ се облеце, къ пънѣ ва denxmi фѣръ днвоеира пепорвлѣ, пітї ертїнї, пітї маріарѣ de лок-цииторѣ; рецелѣ Бнгаріе пън і ера ертатѣ а днптрѣввін' артата кроатікъ афарѣ de граніцеле Кроаціе; дн ѣртѣ пітї а рѣдика контрѣввіе фѣръ дн-воіреа нациопеі; де ачи ведеа, фрациорѣ, къ националѣ побстрѣ дн цара с'а аре пътai асеменеа, чи ші маї тарѣ дрептвріе de кътѣ вої дн цара вб-стѣ, адикъ дрептвріе твпнічіале; къ контрѣввіа авеа съ о пътѣтескъ пъ-тai пе de жильтате din чеа, че авеа а пітї падіа впгхрѣскъ, авеа пе-годѣ ліверѣ пе тареа адриатікъ; трѣцеа сареа din Січіліа съѣ алте статѣ църтврепе май гратісѣ ші дн ѣртѣ totѣdѣна а фостѣ ліверѣ de днкоре-лареа міліціе, шч. Ачеста въ ва фі віне къпоскѣтѣ, прекжптѣ ші ачеса, къ впѣ тѣртеа рецелѣ Лѣдовікѣ алѣ II. чедѣ din ѣртѣ реціе маріарѣ, дн dieta побстрѣ dela Четіне, пе база дрептвдлѣ de статѣ, неамѣ алесѣ реціе ерэз-торїе пе Ferdinandѣ I. рецеле Бзетіе дн 1. Ianварі 1527 пе къндѣ вої днлѣ рекжпоскѣрѣ дн Ноемвре 1526 de реціе алѣ востѣ, ачеста съѣ дн-даторатѣ пептре сїне ші ѣртъторїи сї дн скрісѣ ті къ съпцъніе: „къ вреа а консерва ші апъра тіоте днпломе, дрептвріе, лівертъціолѣ ші декретеле трѣкпітѣлѣ регатѣ, че съ дедерѣ dela glorіоші съї реціе певѣтътате.

Асеменеа de соленелѣ съ облѣгъ рецеле Кар'лѣ алѣ III. дн апвдлѣ 1712 къндѣ нациопеа побстрѣ дн dieta din 9. Martie, пріп ѣртѣре къ 11 аївѣ маї днайніе de Бнгаріа, аѣ прімітѣ санкціоне прагматікъ, къткъ пе ва протеа ші консерва дрептвдлѣ пострѣ історікъ ші de статѣ алѣ попо-рѣлѣ ші църеі побогре, ші ачеста дн пітеле съѣ ші дн пітеле ѣрташі-лорѣ съї дн linea фемеескъ.

(Ba ѣртѣ.)

Naseudu in 19. Aprilie 1861.

Sciindu ca totaromanimea este інcordata a audi ceva despre noulu districtu naseudeanu, ne simtimu indatorati a ve incu-nostintia pe scurtu despre una conferentia, ce sau tienutu in 18 a lunei curente in Naseudu constatatore dein preoti, intelligenti, judi, notari, si cate doi alesi ai tuturorou comuneielorou dein tienutulu fostului alu doilea regimentu romanu de granitia cu scopu de a se consulta despre acei pasi, ce au a se intreprinde pentru midilocirea denumirei capitanului, pentru c'а se se constituiesca c'а districtulu Fogarasiului, care denu-mire dela esirea preinaltului rescriptu alu Majestatei Sale din 24. Martie a. c., cu тіоте, ca din partea nostra s'au asternutu

la respectivele locuri mai inalte, pe langa umilit'a propunere a unora barbati demni de acestu postu, cuiuintiosele suplice, totusi pana acumu indesiertu o am asteptatu. Si din causa, ca in locu de dorit'a organisare constitutionala, dupa cum sau intielesu de sigură, s'a fostu demandatu, c'а pelunga lasarea preturelor c. r. de pana acum se se organiseze provisoriu o c. r. prefectura pentru acestu districtu prin c. r. prefectu Thiemanu din Bistricia si cu modalitatea ac'esta s'ar amană organisarea apromisa constitutionala:

Conferinti'a au declaratu cu votu unanimu organi-sarea Domnului Thiemanu (ce pana acum nu sau intreprinsu si pote ca nici ca se va intreprinde) de anticonstitutionala si in contra patentelor imperatesci din 20. Octombrie 1860 si 24. Martie 1861. Totu asia siau declaratu neclatit'a vointia, ca nu se voru abate de pe terenulu constitutionalu presemnatu prin autografulu imperetescu din 24. Martie, ca districtulu Nasaudului are a se organiza conformu celui alu Fogarasului, si in urma au decisu, c'а se se astearna una suplica motivata la presidiulu cancelariei aulice in Viena, e'ar alta se se tramita prin 14 deputati la Exelenti'a Sa D. gubernatore conte de Mico spre a ne midiloci catu mai curundu denumirea capit-nului, spre a put' in tra si noi intre barierele constitutionali.

Dupa pertractarea altoru objete asia dicundu de natura domestica precum suntu: fondurile etc. adunarea au votatu si adusu urari Majestatei Sale imperatutui si marelui principe constitutionalu, Ex. Sale cancelariului si gubernatoriului, epis-copilor romani, natiunilor conlocuitore etc. si dupa ac'esta s'a incheietu. Nu se pote spune, cu cata solidaritate a de-cursu ac'esta congregatiune preliminara, spiritulu careia era in-suflatu de incordata dorintia de a 'si ved' denumitu capita-nulu constitutionalu!

A. M.

Маїно 8. Din Солокѣ de тіжлокѣ четітѣ totѣ decspre асеменеа 1861 по асеменеа модѣ спріжините дн п'єmele D. ешікопѣ алѣ Герле, а капітѣлъ ші попорѣлѣ, дн карі се ляпта пептре літвѣ; ea remase totѣ къасеменеа дрептѣ ka ші 'n комітатѣлѣ Клжклѣ, eарѣ літвѣ маріарѣ, пънѣ ла діетѣ de літвѣ офиціаъ днптр'e ofіcіe ші дн protokole.

D. коміте Wolfgang de Beér la претенсіоне D. капопікѣ Гловічѣ, ка ресолюціопл'e пе петіопл'e ротъп'e съ се dee ротъп'eште днш ескес' пештіопл'e літвѣ ші пропъсе а се ашеza впѣ транслаторѣ romanѣ житратѣ. Totѣ la Лъгошіен' la D. Годз' ce провѣкъ къ тоці. Ведеа, че аї фѣ-кѣтѣ?! — Ce аштептѣлѣ днпкъ ші конкласеле діетѣ, апої пе вомѣ къпште отеній ші маї віне. — Дела Клжѣ se ші трѣпіце adresъ пептре впітне кътмаре la dieta Бнгаріе. —

Дн Алба суперіоръ ce үїне adзпапау дн 25. Aprile.

Dela Tѣrda ce скріе, къ впїї днчепвръ а семъла тѣвакѣ дн патрѣ калде, днсъ, днпѣ кът се днвоеира капї петешї къ гѣверплѣ, тревеле фі-нанциаре ретъпѣ дн тѣна днпператѣлѣ ші кългра тѣвакѣлѣ ка ші стем-пеле mi dapea пън атърп' dela маріарѣ, чи dela п'тереа чеа арматъ; — яців' пе сеамъ, че фачеа ші пън кредеці ворбелорѣ дн вѣптѣ, алта е dopinca, de a фі ліверѣ de еле, ачеста о аре ші ротъпѣлѣ, днсъ дѣкъ пън вреа гѣверплѣ, атъпчі п'єма арпкѣндѣлѣ дн пръпастеа ѣпії революціопл'e, се потѣ штерце ачеста. Лъminadl' по попорѣ decspre adevverkѣ лъкрѣлѣ

Komitatѣлѣ Dъвъчеи se констітѣлѣ дн 18—19. 20; Ротъп' deakolo къ теріатѣлѣ пострѣ вѣрватѣ D. adv. Boх'целѣ дн фрѣт'e тіжлочіръ егаль репрессантаре дн комітетѣлѣ комітатен'c, pe жильтате ротъп'e пе жи-лътате маріарѣ. Каcса літвѣ ka ші дн комітатѣлѣ Клжклѣ, protokol' ші маріарѣ ші romanѣ, літвѣ днптр'e днпдрептъціе. La діетѣ рекзпштереа националітѣціи ротъп'e къ дрептѣ егаль політікъ пріп леце ші стерцереа ленелорѣ ржшпѣтбре, съ се факъ пріп леце.

Дн Клжѣ se va үїне дн 29. o конгрегаціе de комітатѣ maї таре (totѣ арвітрапie?) пептре отържреа плѣцї офиціаълорѣ. Aic' ce ворбескъ romanѣлѣ пептре дрептвріеcale, unde i se cere ші din п'єп'g; deakъ а-вемѣ дрептврї ѣртѣстѣ, ce ni se днпгѣстезе дн ачесааш тескърѣ дарѣ ші сарчіпеле, op se пън пе днпшпѣтѣ впїї пе алдї. —

Дн тіоте zи'ele ce алесерѣ denпtaci la Cenatul' днпперіаъл' ші Maї. Ca denm'i ші пе чеі ерэзеторї ші пе чеі пе віац' din каса Domnіlor, персонаle mapi ші dela FM. de Xeeš maї тѣлї komandang' mілітарї.

Дн Песта ce континѣ арапцеареа діетѣ ші a opdinei, днпкъ adresa пън с'а ляятѣ la deссатерe. Akam дн 29. ce deckide Cenatul' днпперіаъл', la каре ворѣ фі кътмаре ші Marіarї; ei пън вреаѣ съ трѣпітѣ, ore ce ва маї ѣрт'a.

Сърбї ші Кроації стаѣ дн кътпене, de unde ворѣ къштіга маї тарї гарапцї национале аколо ce батъ la ѣшъ; ші трѣпітѣ dopindelle formă-late, ka съ се iec днптр'e пропвсъчпile реціе la діетѣ. Ші Кроації ші Сербї стаѣ къ пептѣлѣ пептре дрептврї координате национале.